

การพัฒนาและตรวจสอบโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนบุคคล ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

The development and validation of a multilevel measurement model
of undergraduate students' personal happiness at Vongchavalitkul
University

บทความวิจัย

ณัฐนันท์ วารีเสวตสุวรรณ¹ เอกพงศ์ แผงกุล² ณัฐชัย วงศ์ศุภลักษณ์²
ดร.ภัทราวดี มากมี³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน (แบ่งกลุ่มตามอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคน จำนวน 24 คน) เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสุขส่วนบุคคล ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ (Multi-Level Confirmatory Factors Analysis : MCFA) โดยใช้โปรแกรม SPSS และใช้โปรแกรม Mplus ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) การพัฒนาโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ สภาพจิตใจ สมรรถภาพของจิตใจ ความพอใจในชีวิต และความทุกข์สงบทางใจ โดยในระดับนักศึกษาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ (β) ในรูปคะแนนมาตรฐานที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ความทุกข์สงบทางใจ ($\beta=0.77$) รองลงมาได้แก่ ความพอใจในชีวิต ($\beta=0.76$) และสภาพจิตใจ ($\beta=0.52$) ตามลำดับ ส่วนในระดับอาจารย์มีความสำคัญมากที่สุดคือ ความพอใจในชีวิต ($\beta=0.99$) รองลงมาได้แก่ ความทุกข์สงบทางใจ ($\beta=0.89$) และสมรรถภาพของจิตใจ ($\beta=0.85$) ตามลำดับ

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โทร.081-4221500 E-mail: natthanun_w@hotmail.com

² นิสิตปริญญาเอก วิทยาลัยวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

³ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

2) โมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความตรงเชิงโครงสร้างสามารถวัดได้ทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่าสถิติไคสแควร์เท่ากับ 16.36, $df = 10$, $p\text{-value} = 0.09$, $CFI = 0.98$, $TLI = 0.973$, $RMSEA = 0.040$, $SRMRw = 0.01$, $SRMRb = 0.18$ และตัวแปรสังเกตมีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC_u) อยู่ระหว่าง 0.06-0.12

คำสำคัญ : ความสุขส่วนตัว การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ โมเดลการวัดพหุระดับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

This research aimed to develop and validate a multilevel measurement model of undergraduate students' personal happiness at Vongchavalitkul University. By Multistage Random Sampling, the research samples which comprised of the 400 participants with 24 corresponding teachers were randomly drawn from the undergraduate students at Vongchavalitkul University in the academic year 2013. The research instrument was a personal happiness self-evaluation questionnaire. By using SPSS and Mplus, the collected data were analysed by means of descriptive statistics, Pearson's product moment correlations, Multilevel confirmatory factor analysis (MCFA). The results showed that

1) The multilevel measurement model of the personal happiness composed of 4 important indicators i.e., mind condition, mind efficiency, life satisfaction, and mind tranquility. For the student level, the factor loadings of the mind tranquility, the life satisfaction, and the mind condition were 0.77, 0.76, and 0.52, respectively, and all of them were statistically significant at the level 0.01. For the teacher level, the factor loadings of the life satisfaction, the mind tranquility, and the mind efficiency were 0.99, 0.89, and 0.85, respectively, and all of them were statistically significant at the level 0.01 as well.

2) The multilevel measurement model had construct validity and was consistent with empirical data in both student and teacher levels: Chi-square goodness of fit=16.36, $df=10$, $p\text{-value}=0.09$, $CFI=0.98$, $TLI=0.97$, $RMSEA=0.04$, $SRMRw=0.01$, $SRMRb=0.18$, and Intraclass correlations (ICCs) located among 0.06-0.12.

Keywords : Personal Happiness, Multilevel Confirmatory Factor Analysis (MCFA), Multilevel Measurement Model, Undergraduate Students

ความนำ

ปัจจุบันความสุขส่วนบุคคล (Personal-Happiness) เป็นสิ่งสำคัญหรือเป็นจุดมุ่งหมายในชีวิตและเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประชากรของประเทศต่างๆ อริสโตเติล (384-322 B.C.E.) นักปราชญ์ยุคกรีกโบราณมองชีวิตที่มีความสุขว่าเป็นชีวิตที่มีคุณธรรมความดีงาม โดยความสุขที่แท้จริงต้องมีปัจจัย 4 ประการ คือ การมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีงาม การมีสติปัญญาจิตวิญญาณที่ผ่านการไตร่ตรอง การมีความพอเพียงของความต้องการจำเป็นพื้นฐานเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการมีโชคดียุทธศาสตร์ที่แข็งแรงปราศจากโรคภัยและโรคพันธุกรรมจากอุบัติเหตุ และมุมมองการเกิดความสุขของแต่ละบุคคลนั้นมาจากบางสิ่งที่เป็นเพื่อดำรงชีวิต บางสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต และบางสิ่งที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาในชีวิต ไดเนอร์ (Diener, 1984) ได้กล่าวว่า ความสุข "Happiness" เป็นสิ่งที่คนโดยทั่วไปยึดถือร่วมกันว่าเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า ความสุขส่วนบุคคลนั้นสามารถวัดได้ และสามารถหาค่าความเที่ยงและความตรงได้ ความสุขเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของแต่ละบุคคลมีระดับแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรับรู้ ประสบการณ์ในอดีต และความคาดหวังในอนาคต (วาสนา เกษมสุข, 2545) บุคคลที่มีความสุขส่วนบุคคลสูงจะกระทำการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อจุดมุ่งหมายที่ไว้วางไว้และพร้อมยอมรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสรับประสบการณ์ใหม่ๆ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นๆ (เฉลิมวรรณ เกตุสวัสดิ์, 2546 ; Diener, 2000) จากการศึกษาวิจัยในอดีตส่วนใหญ่พบว่า ความสุขมีสาเหตุมาจากภายนอก แต่ในปัจจุบันความสุขเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากภายในจิตใจของแต่ละคนได้ พระบรมราชาบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับแนวคิดที่ก่อให้เกิดสุขอย่างยั่งยืนโดยเน้นให้ "รู้ตัวเอง" หมายถึง รู้กาย รู้ใจ หรือรู้ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เมื่อรู้ตัวเองก็จะสามารถกำกับตนเองให้ปฏิบัติถูกต้อง เมื่อมนุษย์รู้ตัวเองและเข้าถึงความจริงจะเกิดความสุขอันประณีต และอยากให้เพื่อนมนุษย์ได้ประสบความสุขเช่นนี้บ้าง ซึ่งเป็นความสุขราคาถูกลงที่สามารถบ่มเพาะและช่วยกันสร้างได้ นอกจากการศึกษาค้นคว้าความสุขจะมีความสำคัญต่อบุคคลทั่วไปทุกช่วงอายุแล้ว การวัดระดับความสุขยังมีความจำเป็นอย่างมากต่อกลุ่มนิสิต นักศึกษาและเยาวชน เนื่องจากอัตราการก่ออาชญากรรมที่สูงขึ้นของเยาวชนในปัจจุบันอาจมีความสัมพันธ์กับระดับความสุขที่ลดลง

องค์การยูนิเซฟ (อ้างในศูนย์ข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2556) ได้นำเสนอข้อมูลด้านการกระทำผิดของเด็กในประเทศไทยออกเผยแพร่ระบุว่า ประเด็นเรื่องการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกำลังกลายเป็นปัญหาที่น่ากังวลมากขึ้นเรื่อยๆ คดีการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนพุ่งสูงขึ้นอย่างมากในรอบสิบปีที่ผ่านมาจาก 37,388 คดี ในปี 2542 มาเป็น 44,424 คดีในปี 2553 โดยสาเหตุของการกระทำผิดส่วนใหญ่มาจากปัญหาการคบเพื่อนและปัญหาครอบครัว ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทและความรุนแรงต่อชีวิตและทรัพย์สิน และผลการศึกษาของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2547) พบว่าวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลางเริ่มมีพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย และการติดยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความสุขในชีวิต เกิดความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง ความผิดหวังในการเรียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศ ที่จะสร้างคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์การหนึ่ง

ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ให้พร้อมเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศ

การศึกษาของอภิชัย มงคลและคณะ (2544) กล่าวว่า “สุขภาพจิต คือ ความสุขประกอบด้วยภาวะจิตใจและร่างกายที่มีความสุข (กายและใจแยกจากกันไม่ได้) และสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยก็เป็นปัจจัยสำคัญ” และสรุปว่าสุขภาพจิตและความสุขเป็นเรื่องเดียวกันในสังคมไทย มีงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาความสุขในการเรียนของนักศึกษา ยกตัวอย่างเช่น บัทมา ทองสม (2554) พบว่า ดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนมาจากความพึงพอใจในการเรียน ความสนใจใฝ่รู้ ทักษะคิดต่อวิชาชีพ ความพึงพอใจในตนเอง และความวิตกกังวล คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุขมาจากการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง สภาพจิตใจที่แจ่มใส กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับโดยศึกษาในระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ ความสุขส่วนตนเป็นคุณลักษณะภายในจิตใจของแต่ละบุคคลเป็นตัวแปรแฝง หรือตัวแปรองค์ประกอบที่ไม่สามารถตรวจวัดได้โดยตรง แต่สามารถวัดหรืออ้างอิงได้ทางอ้อมจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา จากนั้นจึงวัดพฤติกรรมเหล่านั้นแทนคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สามารถวัดได้ทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์
2. เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์
3. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

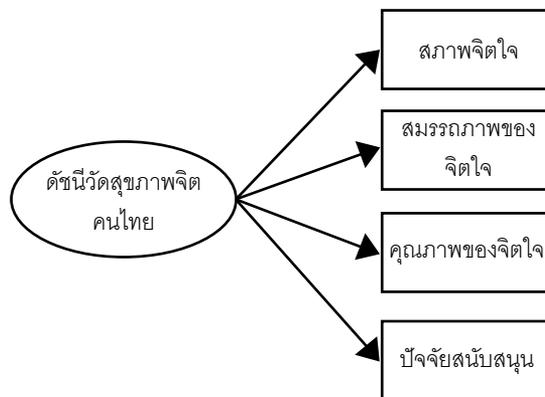
ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสุขส่วนตน

แนวคิดของไดเนอร์ (Diener, 1984 : 542-575) การประเมินความสุขส่วนตน มาตราวัดความสุขส่วนตน (Happiness Measures) “...จะให้ผู้ตอบมาตรวจวัดระบุว่าเมื่อไรเป็นต้นของเวลาที่มีความรู้สึกว่ามีความสุข เมื่อไรเป็นต้นของเวลาที่ไม่รู้สึกมีความสุข และเมื่อไรเป็นต้นของเวลาความรู้สึกกลาง ๆ ...”

จากทฤษฎี Self-Determination Theory (Deci & Ryan, 2000a) กล่าวว่า ความต้องการทางจิตใจ (Psychological Need) เป็นสิ่งจำเป็นและเปรียบเสมือนอาหารที่ทำให้จิตใจเจริญเติบโต ความต้องการความพึงพอใจ (Need Satisfaction) ประกอบด้วย ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ความต้องการมีความสามารถ (Competence) และความต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness) ถ้าบุคคลได้รับการส่งเสริมความต้องการความพึงพอใจจะทำให้การรับรู้ความสามารถ (Perceived Competence) เพิ่มขึ้น มีแรงจูงใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Autonomous Motivation) และนำไปสู่ความสุขส่วนตัว (Personal-Happiness) หรือความผาสุกส่วนตัว (Subjective Well-Being)

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2545) จัดทำดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย เป็นแบบประเมินสุขภาพจิตด้วยตนเองซึ่งสร้างภายใต้กรอบแนวคิดคำจำกัดความของสุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข อันเป็นผลมาจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิตมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ 1 โมเดลโครงสร้างดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทย ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2545)

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2543) จัดทำดัชนีวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นแบบประเมินซึ่งสร้างภายใต้กรอบแนวคิดคำจำกัดความของความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ในการดำรงชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข รู้จักความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองเพื่อการพัฒนาและการใช้ศักยภาพตนเองในการดำเนินชีวิตครอบครัว การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จโดยรวมแนวทางพุทธศาสนา เช่น มีการประยุกต์ไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) คือ ตนเองมีความสุขอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และทำงานประสบความสำเร็จ และมีการประยุกต์หลักมรรค 8 คือ ทหารายได้

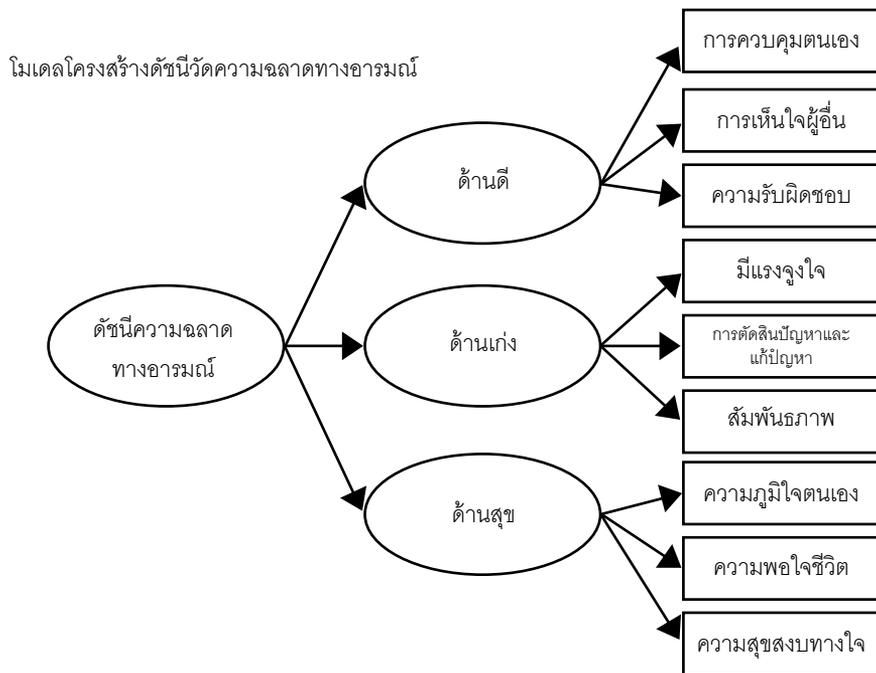
มีความประพฤติที่ดี → มีการแสดงพฤติกรรมโดยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งคน และสังคม

มีจิตใจดี → การมีปฏิสัมพันธ์ในตนเองทั้งคุณธรรม สมรรถภาพของจิตและความสุขของจิต

มีความคิดดี → การแสวงหาความรู้ ความคิดที่ถูกต้องใช้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของเหตุและผล

(วัชรภรณ์ จิตรมาศ, 2550) ดังภาพที่ 2

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) เป็นศักยภาพทางสมองแต่สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ซึ่งแตกต่างจากความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) อันได้แก่ การคิด การใช้เหตุผล การคำนวณ และการเชื่อมโยงที่เป็นศักยภาพทางสมองที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก

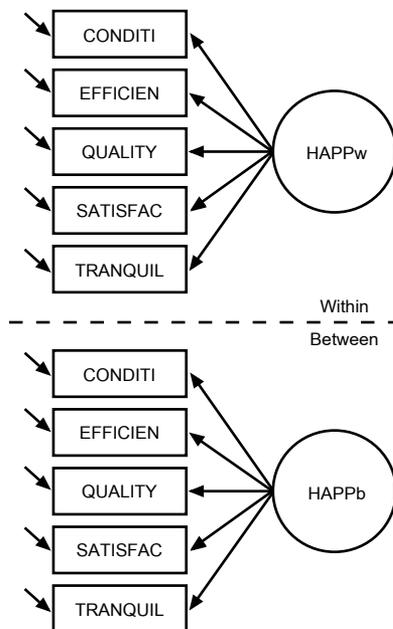
ภาพที่ 2 โมเดลโครงสร้างดัชนีวัดความฉลาดทางอารมณ์ ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543)

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของความสุขส่วนตนที่ได้กล่าวมา โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์โครงสร้างความสุขส่วนตนออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสภาพจิตใจ องค์ประกอบด้านสมรรถภาพของจิตใจ องค์ประกอบด้านคุณภาพของจิตใจ องค์ประกอบด้านความพอใจในชีวิต และองค์ประกอบด้านความสุขสงบทางใจ

ตารางที่ 1 แสดงแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขส่วนตัว

ตัวแปร	งานวิจัย
ความสุขส่วนตัว	Diener, 1984
1. สภาพจิตใจ (Condition)	Deci & Ryan (2000); กรมสุขภาพจิต (2545) ดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทย
2. สมรรถภาพของจิตใจ (Efficiency)	กรมสุขภาพจิต (2545) ดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทย
3. คุณภาพของจิตใจ (Quality)	กรมสุขภาพจิต (2545) ดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทย
4. ความพอใจในชีวิต (Satisfaction)	Deci & Ryan (2000); กรมสุขภาพจิต (2543) ดัชนีวัดความฉลาดทางอารมณ์
5. ความสุขสงบทางใจ (Transquility)	Deci & Ryan (2000); กรมสุขภาพจิต (2543) ดัชนีวัดความฉลาดทางอารมณ์

จากทฤษฎีและผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นโมเดลสมมติฐานในรูปแบบโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สามารถวัดได้ทั้งระดับนักศึกษา (Within) และระดับอาจารย์ (Between) ดังภาพที่ 3

สภาพจิตใจ (CONDITI) สมรรถภาพของจิตใจ (EFFICIEN) คุณภาพของจิตใจ (QUALITY)

ความพอใจในชีวิต (SATISFAC) และความสุขสงบทางใจ (TRANQUIL) ความสุขส่วนตัว (HAPP)

ภาพที่ 3 โมเดลสมมติฐานการวัดพหุระดับความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1.โมเดลการวัดพุทธระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่สามารถวัดได้ทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพจิตใจ สมรรถภาพของจิตใจ คุณภาพของจิตใจ ความพอใจในชีวิต และความทุกข์สงบทางใจ

2.โมเดลการวัดพุทธระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร เป็นเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกระดับชั้นปีของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2555 มีจำนวน 3,094 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำนวน 219 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกระดับชั้นปีของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 450 คน เลือกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยใช้หลักการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมขั้นต่ำตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์สถิติขั้นสูงตามหลักการของ Hair J.F. et al. (2010); Schumacker & Lomax (2010) ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุ (Structural Equation Model) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับตัวแปรที่สังเกตได้ว่าควรมีอัตราส่วนเท่ากับ 20:1

2.2 อาจารย์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 24 คนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา (ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์พุทธระดับคือ จำนวนกลุ่มควรมีมากกว่า 20 กลุ่ม เพื่อให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความลำเอียง (Maxx and Hoss, 2005 อ้างใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา และแบบวัดความสุขส่วนตนซึ่งปรับปรุงและพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ด้านสภาพจิตใจ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ ด้านคุณภาพของจิตใจ ด้านความพอใจในชีวิต และด้านความทุกข์สงบทางใจ รวมข้อคำถาม 20 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดฯ (1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านได้ค่า IOC ของข้อคำถามทุกข้อมากกว่า 0.50 สรุปได้ว่า ข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของ

แบบวัดที่พัฒนาขึ้น (2) ตรวจสอบค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency of Reliability) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบวัดทั้งฉบับมีค่า 0.92 และรายองค์ประกอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.84-0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ วันที่ 1-9 กันยายน 2555 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขั้นพหุระดับ (Multilevel Confirmatory Factors Analysis : MCFA) โดยใช้โปรแกรม SPSS และใช้โปรแกรม Mplus

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	121	30.25
หญิง	279	69.75
2. กลุ่มคณะวิชา		
กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยี	215	53.75
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	185	46.25
3. ชั้นปีที่		
ปีที่ 1	85	21.25
ปีที่ 2	115	28.75
ปีที่ 3	99	24.75
ปีที่ 4	91	22.75
ปีที่ 5	10	2.50

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน จากตารางที่ 2 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.75 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.25 เป็นกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 53.75 และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 46.25 ชั้นปีที่ศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 28.75 ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 24.75 และชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 22.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	S	CV	Skewness	Kurtosis	
ความสุขส่วนตัว					
1. สภาพจิตใจ	3.80	0.54	14.25	-0.11	0.47
2. สมรรถภาพของจิตใจ	3.85	0.58	14.96	-0.45	1.01
3. คุณภาพของจิตใจ	4.15	0.64	15.33	-0.78	1.34
4. ความพอใจในชีวิต	3.97	0.54	13.90	-0.64	0.69
5. ความสุขสงบทางใจ	3.72	0.59	15.95	0.70	-0.35

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ความสุขส่วนตัวเป็นผลมาจากคุณภาพของจิตใจสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมาคือ ความพอใจในชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และสมรรถภาพของจิตใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายใกล้เคียงกัน ค่าความเบ้และความโด่งของตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าความเบ้และความโด่งสูงสุด คือ คุณภาพของจิตใจ โดยมีค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ 0.78 และ 1.34 ตามลำดับ (ค่าความเบ้ไม่เกิน 2.00 และค่าความโด่งไม่เกิน 7.00) (เสรี ชัดเข้ม และสุชาติ กรเพชรปาลี, 2547) แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายใกล้เคียงโค้งปกติ

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลการวัดความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระดับนักศึกษา

ตัวแปร	สภาพจิตใจ	สมรรถภาพจิตใจ	คุณภาพของจิตใจ	ความพอใจในชีวิต	ความสุขสงบทางใจ
1. สภาพจิตใจ	1.00				
2. สมรรถภาพของจิตใจ	.65**	1.00			
3. คุณภาพของจิตใจ	.55**	.69**	1.00		
4. ความพอใจในชีวิต	.54**	.60**	.63**	1.00	
5. ความสุขสงบทางใจ	.49**	.55**	.50**	.63**	1.00

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed) (** p < 0.01)

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวนทุกคู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.49 - 0.69 โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ สมรรถภาพของจิตใจ กับคุณภาพของจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.69 และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ สภาพจิตใจ และความสุขสงบทางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.49

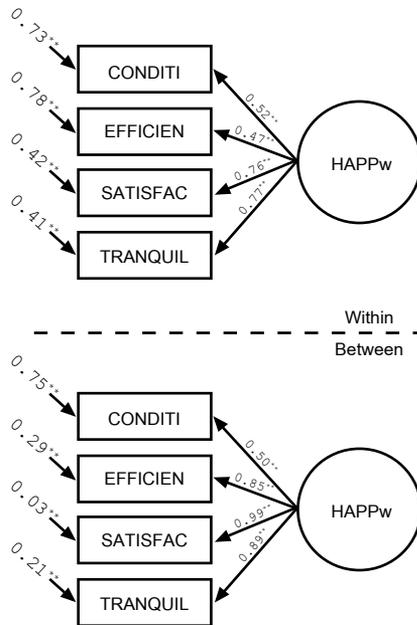
จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลโครงสร้างความสุขส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลต่อไป (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) แนะนำว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้แต่ละคู่ไม่ควรเกิน 0.90 เพื่อป้องกันภาวะร่วมเส้นตรง หรือภาวะโมเดลระบุเกินพอดี

ตารางที่ 5 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass Correlation: ICC) น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) และความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดล MCFA

ตัวแปร	ICC	Within Level					Between Level				
		b	SE	t	Beta	R-Square	b	SE	t	Beta	R-Square
CONDITI	0.06	1.00	0.05	10.36	0.52	0.27	0.30	0.08	5.99	0.50	0.25
EFFICIEN	0.09	1.11	0.05	10.20	0.47	0.22	0.90	0.05	15.92	0.85	0.72
SATISFAC	0.12	1.75	0.07	11.06	0.76	0.58	0.30	0.01	169.51	0.99	0.97
TRANQUIL	0.06	1.90	0.06	13.55	0.77	0.59	0.30	0.04	20.99	0.89	0.79

Chi-square=16.36 df=10 p-value=0.09 CFI=0.98

TLI= 0.97 RMSEA=0.04 SRMRw=0.01 SRMRb=0.18

สภาพจิตใจ (CONDITI) สมรรถภาพของจิตใจ (EFFICIEN) ความพอใจในชีวิต (SATISFAC) และความสงบทางใจ (TRANQUIL) ความสุขส่วนตัว (HAPP)

$$\chi^2 = 16.36, df = 10, p\text{-value} = 0.09, CFI = 0.98, TLI = 0.97, RMSEA = 0.04,$$

$$SRMRw = 0.01, SRMRb = 0.18$$

ภาพที่ 4 โมเดลการวัดพหุระดับความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลการวิเคราะห์ภาพที่ 4 และตารางที่ 5 พบว่า เฉพาะตัวแปรด้านสภาพจิตใจ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ ด้านความพอใจในชีวิต และด้านความสงบทางใจ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอต่อการพัฒนาโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันพหุระดับ พิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) มีค่ามากกว่า 0.05 สำหรับตัวแปรด้านคุณภาพของจิตใจ มีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) มีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงไม่เหมาะที่จะนำมาวิเคราะห์ในโมเดลการวัดพหุระดับ สำหรับโมเดลการวัดความสุขส่วนตัวในระดับนักศึกษา (ตัวแปร HAPPw) และในระดับอาจารย์ (ตัวแปร HAPPb) มีความตรงเชิงโครงสร้างทั้งในระดับนักศึกษา (Within) และระดับอาจารย์ (Between) พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2) = 16.36, df = 10, p-value = 0.09, $\chi^2/df = 1.64$, CFI = 0.98, TLI = 0.97, RMSEA = 0.04, SRMRw = 0.01, SRMRb = 0.18 โดยค่า p มากพอจะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน สรุปได้ว่า โครงสร้างพหุระดับความสุขส่วนตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตามเกณฑ์พิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบ (β) ในรูปคะแนนมาตรฐานของ ตัวแปร HAPPw และ HAPPb ทั้งในระดับ นักศึกษา (Within) และในระดับอาจารย์ (Between) ในโมเดลการวัดความสุขส่วนตนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว (ค่าสถิติ $t > 2.58$) แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่บ่งบอกถึงตัวแปรทุกตัวมีความ สำคัญเกือบเท่าเทียมกัน โดยมีค่า β ระหว่าง 0.47 - 0.99 โดยในระดับนักศึกษา (Within) ตัวแปรที่มีความสำคัญ มากที่สุดคือ ตัวแปรด้านความสุขสงบทางใจ ($\beta=0.77$) รองลงมาได้แก่ ตัวแปรด้านความพอใจในชีวิต ($\beta=0.76$) และตัวแปรด้านสภาพจิตใจ ($\beta=0.52$) ตามลำดับ ส่วนในระดับอาจารย์ (Between) ตัวแปรที่มีความสำคัญมาก ที่สุดคือ ตัวแปรด้านความพอใจในชีวิต ($\beta=0.99$) รองลงมาได้แก่ ตัวแปรด้านความสุขสงบทางใจ ($\beta=0.89$) และ ตัวแปรด้านสมรรถภาพของจิตใจ ($\beta=0.85$) ตามลำดับ

โดยตัวแปรด้านความสุขสงบทางใจ ในโมเดลระดับนักศึกษา (Within) และระดับอาจารย์ (Between) สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 59.40 ($R^2=0.59$) และร้อยละ 78.60 ($R^2=0.79$) ตามลำดับ ตัวแปร ด้านความพอใจในชีวิต ในโมเดลระดับนักศึกษา (Within) และระดับอาจารย์ (Between) สามารถอธิบาย ความแปรปรวน ได้ร้อยละ 57.7 ($R^2=0.58$) และร้อยละ 97.3 ($R^2=0.97$) ตามลำดับ ตัวแปรด้านสภาพจิตใจ ในโมเดล ระดับ Within และระดับ Between สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 26.9 ($R^2=0.27$) และร้อยละ 25.0 ($R^2=0.25$) ตามลำดับ และตัวแปรด้านสมรรถภาพจิตใจ ในโมเดลระดับ Within และระดับ Between สามารถ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 22.4 ($R^2=0.22$) และร้อยละ 71.8 ($R^2=0.72$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างหรือความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล การ วัดความสุขส่วนตน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนพหุระดับ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ($\chi^2=16.36$, $df = 10$, $p\text{-value} = 0.09$, $\chi^2/df = 1.64$, CFI = 0.98, TLI = 0.97, RMSEA = 0.04, SRMRw = 0.01, SRMRb = 0.18) และตัวแปรสังเกต ได้มีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) อยู่ระหว่าง 0.06 ถึง 0.12 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ที่มาของการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยมาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นสาเหตุของความสุขส่วนตนที่สนใจศึกษาเพื่อคัดเลือกมาเป็นตัวแปรองค์ประกอบที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาสร้างโมเดล การวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยศึกษาของ Diener (1984); Deci & Ryan (2000); กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2545) ในดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทยและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ในดัชนีวัดความฉลาดทางอารมณ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของคันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) บัทยา ทองสม (2554) และอภิชัย มงคล (2544) ที่สรุปว่าสุขภาพจิตและความสุขเป็นเรื่องเดียวกันในสังคมไทย

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมขึ้นต่ำนตามข้อตกลงเบื้องต้นกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กับตัวแปรที่สังเกตได้ว่าควรมีอัตราส่วนเท่ากับ 20:1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) (Hair J.F. et al., 2010; Schumacker & Lomax, 2010)

1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีขนาดเพียงพอตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่จะนำมาวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ คือจำนวนกลุ่มควรมีมากกว่า 20 กลุ่ม เพื่อให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความลำเอียง (Maxx & Hoss, 2005 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

1.4 วิธีการเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ คือใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

1.5 เครื่องมือที่ใช้มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดฯ (1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ (2) ตรวจสอบค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency of Reliability) จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบวัดทั้งฉบับและรายองค์ประกอบ

1.6 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ความเบ้มีค่าเป็นลบ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนด้านความสุขส่วนตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.54 - 0.64 แสดงว่า ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีการกระจายไม่มากนัก และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละกลุ่มมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายใกล้เคียงกัน แสดงว่าข้อมูลไม่แตกต่างกันมาก สำหรับการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้

1.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปรอยู่ในช่วง 0.49 - 0.69 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันไม่สูงมากนัก และความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ

1.8 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันหาค่าความน่าเชื่อถือ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์นำหน้าองค์ประกอบในระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญ (ยกเว้นองค์ประกอบด้านคุณภาพจิตใจ) โดยตัวแปรสังเกตได้มีค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) มีค่าอยู่ในช่วง 0.06 ถึง 0.12 (มีค่ามากกว่า 0.05 ทุกค่า) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ภายในโครงสร้างมีความแปรปรวนทั้งในระดับนักศึกษาและในระดับอาจารย์ตามโมเดลสมมติฐานจึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ

1.9 แม้ว่าองค์ประกอบด้านคุณภาพจิตใจ ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในการศึกษาที่ผ่านมาจะพบว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบหนึ่งในโมเดลการวัด (Wareesawedsuwan N., Pangkun E., and Suksawang P., 2013) แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) กลับมีค่าไม่ถึง 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความแปรปรวนของตัวแปรแฝงความสุขส่วนตัวที่เกิดจากความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Between-Group) ของตัวแปรสังเกตได้คุณภาพจิตใจไม่โดดเด่นเพียงพอเมื่อเทียบกับความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Within-Group) ที่จะสามารถวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือได้ ดังนั้นความแปรปรวนของตัวแปรแฝงอันเกิดจากความแตกต่างภายในกลุ่ม (Within-Group) ของตัวแปรสังเกตได้ของแต่ละบุคคลเสียส่วนใหญ่จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบเชิงยืนยันหาค่าความน่าเชื่อถือได้ แต่สำหรับการศึกษาที่ผ่านมาแล้วยังคงสามารถวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบเชิงยืนยันได้ (Tenko, 2012 cited in Yu, 2012)

1.10 การวิเคราะห์ข้อมูลและการปรับโมเดล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระระดับทุกขั้นตอน พร้อมทั้งได้ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและข้อตกลงเบื้องต้นที่จำเป็นก่อนการวิเคราะห์ในแต่ขั้นว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปหรือไม่

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดพระระดับความสุขส่วนตนในระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ด้านสภาพจิตใจ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ ด้านความพอใจในชีวิต และด้านความสุขสงบทางใจ

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่บ่งบอกถึงตัวแปรทุกตัวมีความสำคัญเกือบเท่าเทียมกัน (1) ในระดับนักศึกษา ตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านความสุขสงบทางใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านความพอใจในชีวิต และด้านสภาพจิตใจตามลำดับ (2) ในระดับอาจารย์ ตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านความพอใจในชีวิต รองลงมา ได้แก่ ด้านความสุขสงบทางใจ และด้านสมรรถภาพของจิตใจตามลำดับ

2.2 ความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนได้สูงสุดทั้งในระดับนักศึกษาและในระดับอาจารย์ คือ ตัวแปรด้านความพอใจในชีวิตสามารถอธิบายความแปรปรวนในระดับนักศึกษา (ร้อยละ 57.70) และระดับอาจารย์ (ร้อยละ 97.30) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น ควรพิจารณาตัวแปรด้านความพอใจในชีวิตก่อนเป็นอันดับแรก

2.3 ตัวแปรองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณานำไปพัฒนาความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนได้สรุปได้ว่า ด้านความพอใจในชีวิตและด้านความสุขสงบทางใจมีความสำคัญใกล้เคียงกัน รองลงมาคือ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ และด้านสภาพจิตใจ

3. โมเดลการวัดพระระดับความสุขส่วนตนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (พระธรรมปิฎก, 2538) อ้างถึงในอภิขัย มงคลและคณะ, 2544) “ความสุขจากภายในเป็นความสุขจากการรู้เท่าทัน เข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลาย ความมีศรัทธาในสิ่งที่ตั้งงาม และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้อง” ซึ่งความสุขจากการรู้เท่าทัน เข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลาย รู้โลกและชีวิตตามความเป็นจริง เป็นความสุขทางปัญญาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการพัฒนาความสุขส่วนตนของนักศึกษา ควรส่งเสริมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัย อาจารย์ และผู้ปกครอง ควรร่วมมือกันในการเสริมสร้างความสุขส่วนตนให้แก่นักศึกษา โดยพิจารณาจากตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดพระระดับความสุขส่วนตนที่ได้พัฒนาขึ้น จากการอภิปรายผลสรุปได้ว่า ควรนำองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอใจในชีวิต ด้านความสุขสงบทางใจ ด้านสมรรถภาพของจิตใจ และด้านสภาพจิตใจ มาเป็นแนวในการคิดพัฒนาความสุขส่วนตนทั้งในระดับนักศึกษาและระดับอาจารย์ โดย (1) ในระดับนักศึกษา ควรเน้นด้านความสุขสงบทางใจและด้านความพอใจในชีวิตเป็นอันดับต้นๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี มีความขยัน มุ่งมั่น อดทน ซื่อสัตย์ เสียสละ ยอมรับ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล และยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และคติธรรมประจำใจในการดำรงชีวิต และมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของจิตใจ อาจใช้เวลานาน ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องที่ส่งเสริมให้มีความสุขสงบทางจิตใจ รู้จักผ่อนคลาย มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การรู้จักมองโลกในแง่ดี การมีอารมณ์ขัน มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมถึงมีความดีงามภายในจิตใจ เช่น กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมการปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ กิจกรรมระลึกถึงพระคุณบิดามารดา กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมรับน้อง กิจกรรมกีฬาสามัคคีสัมพันธ์ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตอาสา การออกค่ายอาสาพัฒนาต่างๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้น และควรเสริมทักษะเกี่ยวกับกระบวนการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล ด้วยใจที่ดีและมีคุณธรรม ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ยาวนานกับนักศึกษาต่อไปในการดำเนินชีวิตและกลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (2) ในระดับอาจารย์ควรเน้นด้านความพอใจในชีวิตและด้านความสุขสงบทางใจ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีหลักของคุณธรรม จริยธรรม ความเมตตา การรู้จักมองโลกในแง่ดี มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มีความพอเพียง มีความสุขสงบทางจิตใจ รู้จักผ่อนคลาย ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จตามความคาดหวัง และมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงานและกับนักศึกษา ความมีศรัทธาในสิ่งที่ดีงาม และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ควรส่งเสริมให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่จะทำให้ตนเองและครอบครัวมีความสุขที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการพัฒนาโมเดลการวัดความสุขส่วนตน ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในโมเดลการวัดพระระดับโดยต่อเนื่อง เพื่อวัดค่าความสุขส่วนตนที่เป็นตัวแปรแฝงให้ชัดเจน ครอบคลุม เหมาะสม กับสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2. ควรมีการวิจัยพัฒนาเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพระระดับความสุขส่วนตนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). *คู่มือดัชนีแบบประเมินสุขภาพจิต (Thai Mental Health Indicators: TMHI)* 66 ข้อ. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547ก). *การพัฒนาและทดสอบดัชนีวัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับใหม่ปี 2547*. สืบค้น 8 กรกฎาคม 2555, จาก <http://dmh.go.th/test/thaihapnew/>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547ข). *จิตพยาธิสภาพของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมฆ่าตัวตาย*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2555, จาก <http://dmh.moph.go.th/abstract/detail.asp?id=1758>
- เฉลิมวรรณ เกตุสาสดี. (2546). *ผลของการระลึกความหลังแบบกลุ่มที่มีต่อความผาสุกในชีวิตของผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ทองสม. (2554). *การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 4(1), 88-111.
- วัชรภรณ์ จิตรมาศ. (2550). *การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์โดยประยุกต์แนวคิดทางพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วาสนา เกษมสุข. (2545). *ความผาสุกของผู้ดูแลเด็กพัฒนาการล่าช้าที่มารับการรักษาที่ศูนย์พัฒนาการเด็กภาคเหนือ*. การค้นคว้าอิสระปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเรื่องการพัฒนาสมองและการเรียนรู้.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *การวิเคราะห์หุระดับ Multi - level analysis* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ข่าวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2556). *สถิติเด็กผิดคดี 'ยาเสพติด' มากสุดกรมพินิจฯเร่งปรับแผน-แยกกลุ่มฟื้นฟูคนสังคม-หวังลดกระทำผิดซ้ำ*. สืบค้น 14 ธันวาคม 2556, จาก <http://moc.moj.go.th/moc/>

- เสีรี ชัดเข้ม, และสุชาดา กรเพชรปानी. (2547). โมเดลสมการโครงสร้าง. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 1(1), 1-24.
- อภิชัย มงคล, วัชณี หัตถพนม, ภัศราเชษฐโชติศักดิ์, วรรณประภา ชะลอกุล, ละเอียด ปัญญาใหญ่, และสุจิตต์ สุวรรณชีพ. (2544). ความสุขและสุขภาพจิตในบริบทของสังคมไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 46(3), 227-232.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000a). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuit: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 1(4), 227-267.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 9(5), 542-575.
- Diener, E. (2000). Subject Well-Being : The Science of Happiness and the Personal for a National Index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Schumacker, E., & Lomax, G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (3th ed). New York : Routledge.
- Wareesawedsuwan, N., Pangkun, E. & Suksawang P. (2013). The Causal Relationship Model of Undergraduate Students' Personal Happiness. *Proceeding of Burapha University International Conference 2013* (p.181-186). Chonburi : Burapa University.
- Yu, R. (2012). *Multilevel Modeling (MLM) part 1*. USA : Philadelphia.